

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poština, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se **vnapij.**

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje, znaten popust.

Jugoslovani.

Vseh Jugoslovancev je dvanajst milijonov — toliko, kolikor je imela prebivalstva današnja Avstrija pred sto leti. In kakor je bila razdeljena Nemčija tedaj v nešteto mnogo posameznih držav in držav, vsaka s svojimi separatističnimi težnjami in in vsaka pod drugim vladarjem, tako je danes tudi z Jugoslovani: en del biva pod italijanskim kraljem, en del pod avstrijskim cesarjem, en del pod ogrskim kraljem, en del pod turškim sultanom, in le tri plemena — srbsko, črnogorsko in bolgarsko — tvorijo samostojne države.

Štiri različni narodi tvorijo danes jugoslovansko pleme. Ali pojdi od skrajnega vzhoda pričenši z Varno ob obali Črnega morja in zasleduj zapadno smer preko Bolgarije, Srbije, Hrvatske, Bosne, Štajerske in Kranjske preko Primorske do obmejnih pokrajin gorjenje Italije in nikjer ne moreš reči: tukaj-le se nehajo Bolgari, tukaj prično Srbi, tam Hrvatje, tukaj Slovenci. Jezikovna različnost prehaja tako polagoma in tako lepo ena v drugo, da dobiš Bolgara, ki ti govori lepšo srbsčino kakor pristni Srbin iz stolnega Belgrada. Na slovensko-hrvatski meji dostikrat ne veš, ali imaš pred seboj Hrvat ali Slovenca, če bi imel odločevati le po njegovi govorici.

Pri nas ni toliko znano, ali zgodovinska resnica je, da ni pomenjalo svoj čas ime Bolgar in Srb nič drugega — v Makedoniji n. pr. do 70 tih let — kot samo prebivalca iz dveh različnih pokrajin in nikakor ne dveh diferenciranih narodov. V himni svoječasne srbske kneževine ne kliče narodni pesnik dveh narodov ampak le brate iz Bosne in Bolgarije, ki prosijo pomoči. Bolgarijo je poklicala iz tal pravzaprav šele ruska diplomacija, ki se je mislila vvesti potom Bolgarije na Balkan, da dobi s tem prvo luko v Evropi, ki bi ležala ob odprtem morju, ki ni pol leta zamrznjeno.

Danes je seveda dospela diferenciacija jugoslovanskega plemena v štiri narode že tako daleč, da si ne moremo nič drugega želeči, kakor da si vstvari vsaka čim hitreje svojo posebno kulturo. Ko doseže prosveta, promet in kar je drugih gospodarskih vprašanj pri vsakem narodu gotovo stopnjo, se izpremeni sedanja sredobežna sila v sredotežno sama po sebi.

Ali da se more razviti vsak jugoslovanski narod v smislu svoje potrebe in vseh svojih zmožnosti, je prva potreba, da tvori vsak celoto za-se, kjer odločuje le on, kaj mu treba, kaj hoče in kaj mora imeti, ako mu je mar lastna bodočnost in ga ni volja, postati dobrodošel plen temu ali onemu narodu, ki stega morda že danes po njem svoje mogočne roke.

Kar je storila Nemčija in kar je storila Italija z odobravanjem cele Evrope, to naj bo jugoslovanskim narodom zabranjeno? Tudi jugoslovanski narodi toliko časa ne morejo misliti na svoj gospodarski in kulturni procvit, dokler ne vživajo popolne politične prostosti, dokler ne tvori vsak za-se celote.

Avstrijski premijé ministri so nosili dolgo časa ime „Haus- Hof- und Staatskanzler“. Za hišnim in dvornim kanclerjem pride šele državni! Danes kaj takega seve nikjer ni več mogoče in tem manj, na čim višji kulturni stopnji se nahaja dotični narod. Zgodovina zadnjih dveh človeških dob je pokazala veliko tvorno silo principa narodnosti, ki stopa tako pred dvornim kakor monarhičnim v ospredje. Nekateri vladarji so to pravočasno spoznali in se zato postavili sami na čelo temu gibanju, da je postalo s tem vprašanje naroda identično z vprašanjem krone. Narodi, ki te stopnje še niso doživeli, prihajajo danes do nje.

Sicer čim večje potrebe kaže ljudstvo do vdeleževanja na političnem življenju, tem manj trpi nad seboj kroge, ki mu hočejo njegove poti samovlastno narekovati. Ljudstvo stremi po vedno večji moči, kar povspesuje tako številno pomnoževanje naroda kakor njegova vedno večja izobrazba. Posledica tega je združitev in koncentracija vseh istorodnih sil v eno celoto.

Jugoslovanski narodi se nahajajo danes vsi na tej poti. Združili so se Bolgari, združiti se hočejo Srbi, združiti se hočejo Hrvatje. Bil je celo slovenski delegat dr. Ivan Šusteršič, ki je plediral v zadnjih delegacijah za močan slovanski jug.

Marsikaj je še prepornih točk, toda nobena ovira se ni izkazala doslej dovolj mogočno, da bi mogla ubraniti razvoj takemu narodu, v katerem tiči nekaj vrednosti in nekaj življenjske sile.

Ein edles Volk sei's noch so klein saugt Lebenskraft aus Noth und Pein, Der schlaffe Wille greift zum Schwert Zieht siegessicher in die Schlacht. Wenn Noth die Tatkraft nicht entfacht,

Ist nicht ein Volk der Freiheit wert. (Ibsen.)

Politični pregled.

Deželni zbori.

V štajerskem deželnem zboru je bil sprejet v seji dne 28. m. m. predlog, s katerim se deželnemu odboru nalaga da sestavi pregled o finančijem uspehu, ki bi ga imel davek na avtomobile ter naj do prihodnjega zasedanja izdela zakonski načrt in ga predloži deželnemu zboru v sklepanje.

Dovolijo se raznim občinam podpore za vodovode ali posojila, med drugimi tudi tržki občini Planina v sevniskem okraju še 1000 K podpore za vodovod. Posl. Klammer poroča o vladnem predlogu zakonskega načrta v varstvo poljedelstvu koristnih ptičev. Iz seznamka škodljivih ptičev se sčrta kosa. V seji dne 29. m. m. je bila na dnevnem redu prošnja c. kr. kmetijske družbe za podelitev deželne podpore v povzdigo peratinarstva, nadalje poročilo železniškega odseka za dogradnjo proge Weiz - Birkfeld, predlog o dogradnji železnice Seebach - Turnau - Mariazell, poročilo deželnega odbora o zahtevani delitvi občine Jurkloster. Kršč. soc. posl. Krenn je utemeljeval predlog, naj se po vzgledu koroškega deželnega zbora tudi na Štajerskem poskrbi za to, da se čimprej uvedejo olajšave v koncesijoniranih stavbinskih obrtih. Vsled obveznosti spričevala sposobnosti je navstalo na deželi že prav bridko občutno pomanjkanje stavbinskih, zidarskih, kamnarskih in tesar-skih mojstrov in graditeljev vodnjakov. Kar je takih mojstrov po deželi, noben sam ne dela, omejuje se mariveč na pobiranje svojih mojsterskih taks in na ovajanje onih, ki kako delo izvrše, ne da bi imeli spričevala sposobnosti za to. Kmetstvo prebivalstvo trpi vsled tega veliko škodo, ker si mora daleč okrog iskati potrebne mojstre ter je drago plačevati. Kmalu pa sploh ne bode več na deželi takih mojstrov, ker vse tišči v velika mesta. Korist kmetkega prebivalstva zahteva, da se uvedejo v teh obrtih tudi na Štajerskem one olajšave, katere vlada ponuja in katere so se na Koroškem tako dobro sponesle. Ta predlog je sicer lep in dober, čudno je le, da kršč. soc. vpijejo enkrat: na dan s spričevalom sposobnosti, sedaj se pa delajo, kakor da bi jih bila sama skrb za ubogega kmeta! Poroča se o novem načinu razdelitve deželnih podpor za vzdrževanje starih in za zidanje novih cest ter da se da deželnemu odboru nalog, da izdela instrukcijo na okrajne zastope o pobiranju cestnih doklad in o vzdrževanju cest. Nove določbe naj stopijo 1. januarja 1909 v veljavo. V seji dne 30. m. m. so prišla v pretres vsa železniška vprašanja in še cela vrsta raznih predlogov. Posl. Terglav je utemeljeval svoj predlog o regulaciji Ložnice; posl. Roškarjev predlog o upeljavi obveznega ponka v potrebnih poljedelskih predmetih na ljudskih šolah. Govornik je ob tej priliki izrazil željo, naj se odpravijo vse oprostivne od šolskega pouka v letnem času. Roškarjeva izvajanja se strinjajo popolnoma z idejami, katere je razvijal učitelj g. Gosak v člankih: K osnovni ljudskih šol v kmetijskem smislu v „Domovini“ št. 82 do 85. Poslanec Roš je utemeljeval svoj predlog o usta-

novitvi deške meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v Trbovljah. O neobhodni potrebi take šole priča dejstvo, da je v Trbovljah 35 razredov s 3400 učenci. Predlog se odstopi šolskemu odseku. Poslanec dr. Hrašovec utemeljuje predlog o ustanovitvi deške meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v Št. Jurju ob Južni žel. Tudi ta predlog se odstopi šolskemu odseku. Nadjati se je, da se bode s slovenske strani storilo vse, da nam dežela da končno vsaj to malenkost na šolskem polju. Vse občine, politična društva in korporacije bi morale vlagati prošnje, da se te šole čim prej osnujejo in da na ta način olajšajo poslancem delo. Za sedaj se ne bode še izdelal poseben program o zidanju železnic za Štajersko, ker namerava železniško ministerstvo izdelati tak program za celo državo in se bo torej deželni odbor najprej z ministerstvom posvetoval in pogajal ter o tem poročal v bodočem zasedanju. Glede železnice Maribor - Wies stavi železniški odsek predlog, naj dela deželni odbor na to, da bode vlada sprejela zgradbo te železnice v svoj program. Proti temu zavlačujočemu predlogu so govorili Wastian (divjak), soc. dem. Resel in v imenu Slovencev prof. Robič. Večina je pa sprejela predlog železniškega odseka. Jednak predlog se sprejme glede Radelberške železnice. Sprejme se nadalje predlog, naj se pozove vlado, da čim prej podpravi proge Fehring-Fürstenfeld, Fürstenfeld-Hartberg in Bierbaum - Neudau, Hartberg - Friedberg - Aspang. Železniški odbor predlaga, naj se vlado pozove, naj vpliva na ravnateljstvo Južne železnice, da prekliče že uveljavljeno zvišanje osebnih tarifov, ki so deželne koristi znatno in občutno oškodovali ter naj zapreči nameravano povišanje tovornih tarifov. Jako temperamentno je govoril proti predznamenju izkoriščanju občinstva po Južni železnici poslanec dr. Schacherl (soc. dem.), ki je predlagal, da naj deželni zbor štajerski izreče c. kr. železniškemu ministerstvu svoje globoko obžalovanje, da je dovolilo Južni železnici odpraviti znižane povratne listke ter ji tako omogočilo svoje itak previsoke in trgovino, obrt, industrijo in poljedelstvo oškodujoče osebne tarife zvišati. Tem večjo ogorčenost vzbuja nameravano povišanje tovornih tarifov. Deželni zbor vidi v tem novo nevarnost za Štajersko in odločno zahteva, naj c. kr. ministerstvo to zapreči. Ta predlog je bil seveda odklonjen in sprejet pohlevnejši predlog odseka.

Domače dežele.

Za 1. t. m. so nemški burši v Pragi napovedali posebno slavnostni bum! v Pragi. Vsi nemški poslanci in aktivni politiki so prišli v Prago, da se pridružijo dijaškim demonstrantom.

Nevarnost, da navstanejo veliki izgrede, je bila velika. Vlada ni hotela prepovedati bumla, češ, da bi s tem omejevala osebno prostost nemških dijakov, bode pa bržkone z izjemnim stanjem koj pri roki in je ne bode vest pekla, da tej peščici nemških demonstrantov na ljubo vzame pol milijonu čeških meščanov vse državljanske pravice. To je pač Beckova politika srednje poti.

V delegacijah je dr. Šusteršič odgovoril vojnemu ministru, na njegov uradni opis dogodkov v Ljubljani dne 20. septembra. Dr. Šusteršič je ministrovim trditvam nasproti konstatiral, da je lajtnant Mayerjev oddelek streljal v bežeče ljudi in da se je streljalo na lajtnant Majerjevo povelje. Izgovor, da ni dal povelja: Feuer! je jalov in dokazuje samo, kako pogrešeno je bilo vse postopanje tega človeka. Da se je dr. Šusteršič kljub temu „premagal“ in glasoval za proračun, se samo ob sebi ume. Krščanski socialci, ki so toliko vpili o svoji ljubezni za vojaka, kateremu so hoteli baje zboljšati menažo in mezdo, so imeli tega reveža samo za norca. Njih delegat Axmann je stavil jalovo resolucijo, da naj se dovoli na doknaden kredit za zboljšanje menaže in mezde vojaštvu. Ta resolucija nima prav nobene veljave ter bode romala v koš ogrske delegacije; vojak, katerega kršč. socialci tako iskreno ljubijo, se bode pa obrisal pod nosom. Soc. dem. delegat Schuhmeier je stavi predlog, naj se postavi za zboljšanje mezde in menaže potrebna svota v redni proračun za 1909, ker bi samo tako opozicija in ugovori od strani Ogrov nič ne izdala. Za inicijativni predlog treba po pravilniku delegacij šest podpisov, ker so pa samo štirje soc. demokratje v delegacijah in se med delegati vseh ostalih strank ni našel nikdo, ki bi bil predlog na korist moštva podpisal, je obenem doprinešen dokaz, kako jalova je ljubezen kršč. socialcev in tudi raznih drugih strank — za malega moža in za naše „dobro in verno ljudstvo“. Za vojaka niso imeli več nego par fraz pač pa so zahtevali razni plemeniti in neplemeniti klerikalci, med temi tudi gosp. Biankini, naj se pomnože izdaje za vojno mornarico. Gospodje naravnost uživajo ako morejo trositi milijone in milijone za vojne ladije. „Iz tujega kri ne teče“, pravi češki pregovor, milijone in vojske pa dajejo volilci.

Štajerske novice.

— „Svetinova hči“ na celjskem odru. Po malone dveletnem odmoru smo imeli včeraj v Celju zopet priliko videti na odru naše domače diletante. Nekaj starih, pri občinstvu splošno priljubljenih zancev, nekaj novih mnogo obetajočih moči. Včerajšnji praznik nam je sicer vzel precej obiskovalcev in ni bila dvorana tako polna kakor bi naši vrli igralci in ravno dnevni primerna drama „Svetinova hči“ zaslužila, pa začetek je bil vsejedno lep in ne sme nikomur jemati poguma. Snov v „Svetinovi hčeri“ je precej težavna, zelo dramatična in je tedaj zelo nevarna za diletantske odre, kjer se tako rado deklamira a tako malo igra. No, nadarjenost naših igralcev in igralcev ter spretna roka režiserja g. Salmiča sta srečno premagali to težavo. Občinstvo je imelo resnično umetniški užitek — in to je najlepši uspeh večera. Naslovni ulogi ste bili v najboljših rokah: g. Salmič kot kaznjenelec, kateri pride po 24 letih iz zapora, kamor ga je zanesla usoda življenja, tista „vis maior, ki včasih prisili človeka, da prestopi ozke meje državnih postav. Ves tisti duševni boj Svetinov, ko vidi, da

mu je svet vsled njegove kazni zaprt, ko omadežuje s svojim očetovstvom lastno dete, nam je krasno podal gosp. Salmič. On je v istini rutiniran, s čutom in globokim razumevanjem svoje vloge nastopajoč igralec. Naj nas razveseli še večkrat na celjskem slov. odru. Imel je pa tudi vredno partnerico, gospo dr. Kukovčovo, (Rosanda Vernikova). Ta nam je ganljivo interpretirala strašen duševni položaj mlade vdove, katera je v svoji mladosti občutila brezsrčno lahkomišljenost lastne matere, našla potem ljubljene moža in ga zgubila, pozneje pa pride do spoznanja, da je njen oče — kaznjenelec. To dejstvo ji zapira pot do sreče, do možnosti z Draganom. Pride do težkega konflikta ljubezni do Dragana, katerega je vsled njegove velikodušnosti tako gorko zaljubila in do — očeta. V tem momentu je višek njene igre — in ta višek nam je gospa dr. Kukovčeva podala z umetniško dovršenostjo. Zaslužila je zato obilno priznanje, katero ji je dvorana v tako obilni meri izkazala. Tvorničar Dragan (g. Meglič) je bil v svoji ulogi simpatičen, velikodušen človekoljub; proti koncu pride sicer za trenutek s te poti, ko mu zapu Rosanda, da je hči kazničenca, a vendar zmaga srce in ne predsodki. G. Meglič je znan kot dober igralec in nas torej ni iznenadil s svojo izborna igro; želeli bi, da se tudi on še v nadalje posveti Taliji na našem odru. Živena Slavčeva (gdč. Keržan) je imela malo ponesrečeno zunanost za svojo ulogo, a je ugajala. Nekaka senzacija večera je bil mali Božidar (Rafko Salmič in.) njegov siguren nastop in srčkana prikazen sta si pridobila srca nas vseh. Imponiral nam je mir in cela sodniška dostojnost ter okorelost sodnikova (g. Stibler); g. Stiblerju se vidi, da je dober in vaje igralec. Splošno veselost je vzbudila perica Golobova (ga Detičkova); zelo rada sicer govori, celo takrat, ko je pred visoko sodnijo, a je drugače dobrega srca. Upamo, da bomo videli prihodnjič gospo Detičkovo v kaki večji ulogi. Ostale vloge so tudi bile splošno dobre: originalni, pobožni sluga Čuden, ki včasih prav rad v kozarček pogleda, a zvesto spolnjuje svoje dolžnosti, ljubki rokovičarici (gospdč. Gačnik in Balon), preglasni vrtnar Cvetličič in sodni sluga (g. Žagar). Naj si ostanejo naši diletantje in diletantke zveste na svoji poti — celjsko občinstvo bo se že zopet navadilo — slovenskega gledališča.

— Vseh svetnikov dan. Imeli smo včeraj izredno lep jesenski dan, kateri je povsod izvalil na stotine in na tisoče ljudi, da so pohiteli na grobove in se tam spominjali svojih mrtvih dragih. — Na celjskem okoliškem pokopališču je vzbudilo včeraj nekoliko pozornosti to, da je dal občinski kot policijski urad na zahtevo slovenskega občinstva odstraniti nemške trakove z groba bivšega ptujskega sodnega pristava dr. Koroschetza in nekega veterana Francija. Pelo se letos žalibog na pokopališču ni.

— Celjska podružnica „Glasbene Matice v Ljubljani“ vabi vljudno slovensko občinstvo k posvetovanju o ureditvi zavoda in določitvi funkcijonarjev, ki se morajo naznaniti „Glasbeni Matici v Ljubljani“, da jih imenuje in potrdi. Posvetovanje vrši se v torek 3. novembra 1908 ob 8. uri zv. v Čitalnici.

— Glasbena šola i. t. d. pri „Celjski podružnici Glasbene Matice v Ljubljani“ prične se ta mesec. Na drugem mestu je priobčeno vabilo k jako važnemu, ta zavod zadevajočem shodu, katerega naj se rodoljubi mnogobrojno udeležijo. Tu ima vsak lepo priliko, da izrazi svoje želje in naznani svoje mnenje.

— Somišljeniki in krajevni odbori „Narodne stranke!“ Pripravljajte se skrbno na občni zbor stranke v Celju dne 8. novembra! Pridite v kar največjem številu v Celje!

— Sodna preiskovanja proti nekaterim celjskim demonstrantom, večinoma onim, kateri so si zaslužili v Ptuj časten priimek „nemškonacionalni tatovi“ še niso dovršena, zato se trudijo Nemci na vse mogoče načine, da bi oblatili in osumnčili slovenske priče. Čisto — „nemško“ je tako postopanje in dela celjski nemškutarski advokatski klik vso čast!

— „Vahtarična“ očitjanja. „Vahtarica“ očita sedaj nekaterim slovenskim podjetjem v Celju, da so nekaj zaslužila celo od — Nemcev. Od koga pa so dobili celjski Nemci svoj denar? Nekateri celo toliko, da so menda od veselja znoreli? No, bodemo že skrbeli, da slovenski groši ne bodo več tako izdatno bogatili celjskih Nemcev.

— Dom za oskrbo zanemarjene mladine hoče postaviti celjska občina v zvezi z oskrbovalnico za reveže in nemškim domom za vajence. Določena je za to vsota celih 60 tisoč kron.

— Doslednost v geslu „Svoji k svojim“. Nekateri celjske slovenske pisarne naročajo tiskovine in različne pisarniške potrebščine od nemških tvrdk, in to vkljub temu, da imamo v Celju veliko slovensko podjetje, ki v tem oziru vsakomur najkulantnejše postreže. Bodimo si dosledni pri izvrševanju gesla „Svoji k svojim“, zlasti pri rečeh, ki jih dobimo ceneje in boljše pri domačih slovenskih tvrdkah! — Glede tiskovin in papirja je tudi treba pripomniti, da največ celjskih slov. trgovcev naroča tozadevne potrebščine pri židih. Tudi ti naj se drže gesla „Svoji k svojim“.

— Celjsko državno pravdnštvo nam je zadnjič zaplenilo neko notico, tičečo se bojkotnega gibanja. Sobotna „vahtarica“ pa naravnost in neprikrito hujška v notici „Svoji k svojim“ k bojkotu slov. gostiln in trgovin — česar pa državno pravdnštvo ni videlo. O tem slučaju bomo še govorili na drugem mestu.

— O slovenski okoliški šoli v Celju piše graški „Arbeiterwille“: „Mi smo že večkrat kritizirali šolske razmere v Celju, kajti tako mačehovski se ne ravna tako lahko s kako občino na Štajerskem. Okoliška občina nima nobene dekliške šole; slovenski otroci morajo hoditi k šolskim sestram v Celju v šolo. Oglejmo si deško ljudsko šolo. Tam sedijo ubogi dečki v svojih polno natlačenih razredih in paralelke so celo v zasebnih hišah nastanjene. Stavbišče za šolo je že kupljeno, toda narodnostni prepir se v tej zadevi noče končati. (Po krivdi vlade, ki podpira naravnost zločinsko trmo celjskih Nemcev, da ne dovolijo nove stavbe. Beck je v tem oziru neodpušljivo krivično nastopil proti Slovencem, zato menda, da podpirajo slov. klerikalci njegovo ministerstvo!) Celjska klika noče, da bi se postavila slovenska šola v mestu, — zategadelj se vse onemogočuje. Od državljana se po pravici zahteva, da pošilja svoje otroke v šolo — a z isto pravico zahtevajo stariši, da se sezidajo poštene šole in da se njihovi otroci ne tlačijo v špelunke. Konstatiramo, da se ne sme očitati šolskemu vodstvu nemarnosti, kajti tudi učitelji morajo trpeti z otroci vred. Višji oblasti svetujemo, naj si to šolo enkrat ogleda in uradnega šimeljna malo požene. V ljudski šoli se vzgajajo bodoči državljani, zakaj bi naj vladala ravno v Celju taka šolska mizerija? — Odgovor smo že zapisali poprej. To vprašanje pa bo treba z vso odločnostjo zopet

spraviti na dnevni red v parlamentu in v deželnem zboru. Naj se vendar enkrat konča tisto cincanje in neodločnost! Žal, da tudi za nas same v Celju in okolici velja isto očitjanje! Do odločnega koraka — nasvetovala se je n. pr. šolska stavka — se ne povspnemo in si pustimo v božjem imenu naprej moriti svoje otroke. Kako dolgo še?

— Imenovan je g. Ivan Vodlak, davčni asistent v Celju davčnim oficijalom.

— Imenovan je auskultantom v okrožju graškega nadsodišča gosp. dr. Franc Kovča pravni praktikant v Celju.

— Škrlatica se zopet močno razširja v mestu in okolici. Baje je že na besedo mestnega zdravnika dr. Gollitscha (!) šola v Ljubecni zaprta, zato ker je v Trnovljah 5 slučajev bolezni. Kaj pa je potem z mestnimi šolami celjskimi? V bolnišnici leži že 22 malih bolnikov!

— Bežigrad pri Celju je prišel zopet v druge roke. Kupili so ga gg Belec, Pult in Rašica.

— Razširjenje šole. Razširjeni ste slov. deška in dekliška štirirazrednici v Hrastniku v petrazrednici.

— Iz šolske službe. Definitivna učiteljica Mary Vučnik je na lastno prošnjo prestavljena od Sv. Ruperta v Slov. gor. v Makole.

— Naslednik prof. Jagića. „Čas“ prinaša z Dunaja to-le brzojavko: „Z upokojenjem dvor. svetnika Jagića je bila spraznjena stolica slavistike na dunajskem vsenčilišču. Od davnih časov so bili na tem mestu samo Slovani: Kopitar, Miklošič, Jagić. Vsenčiliška komisija je stavila predlog za imenovanje tako, da je na prvo mesto postavila dr. Berneckerja, na drugo mesto pa dr. Murkota in dr. Rešetarja, na tretjem mestu dr. Vondráka. Ta predlog je bil pa vsenčilišču vrnjen gotovo ne brez vednosti in brez vpliva Jagićevega. Vsenčilišče je na to predložilo dr. Berneckerja unice loco. Dr. Bernecker, profesor na nemški univerzi v Pragi, je samo slovničar, kar pomeni, da ne bo čital o slovanskih slovstvih. Leskien, profesor na vsenčilišču v Lipskem (na Nemškem), Berneckerjev učitelj, se je izrekel, ko so ga vprašali, baš za Berneckerja in Rešetarja in proti Vondráku in proti Murkotu“. — Radovedni smo, ali ostane dunajsko vsenčilišče brez profesorja za slovenske literature, ali se bode pa stara stolica slavistike razdelila v dve: v stolico za slovansko jezikoslovje in v stolico za slovanske literature. Vsekako pomeni to imenovanje za nas zgubo. To mesto je bilo že od nekdaj naše — in sedaj v dobi baron Beckove srednje poti — se nam je tudi to mesto vzelo in se dalo Nemcem! So li jugoslovanski poslanci tako popolnoma zgubili svoj vpliv na Dunaju?

— Razgrajac v vojaški sukajji. Znani razgrajac Pajman iz Škofjevasi, o katerem smo že večkrat poročali, se je včeraj ustavljal v Gaberju na cesti redarju okol. občine Videmške. S pomočjo jednega orožnika se ga je prijel in izročilo voj. poveljstvu.

— Ponesrečil se je v Laškem trgu žel. sprevodnik J. Flaš. Padel je tako nesrečno s stopnjic pri žel. vozn, da mu je prišla desna noga pod kolesa in mu je odrezalo prste.

— Pogorelo je v petek zvečer v Arjivasi gospodarsko poslopje posestnika Baderja. Zgorelo je mnogo poljskih pridelkov in nekaj syinj. Drugo živino so rešili. Domača požarna bramba in sosedni iz Gotovelj in Žalca so krepko pomagale, da se je ogenj omejil in da se je rešila živina. Celjska je prišla takrat, ko je že vse zgorelo.

— Iz Velenja. Občina Velenje je v svoji seji z dne 9. avgusta t. l. ime-

novala gosp. nadučitelja Val. Brenceta svojim častnim občanom. Službuje že nad 40 let v šoštanjskem okraju, od teh 36 let v Velenju. 29. oktobra mu je slovesno izročil župan g. Josip Skaza častno diplomo in podeljeno mu častno kolajno za štiridesetletno zvesto službovanje.

Slavnostni govor, kateri je gnil marsikoga do solz, je imel bivši učenec g. dr. Verstovšek, prof. v Mariboru. Te lepe redke slavnosti so se udeležili učenci z učitelji, krajni šolski svet, občinski odbor, gospa grofica Mensdorf, gospa pl. Adamovich, državni poslanec g. Vinko Ježovnik, načelnik okrajnega zastopa g. Kar. pl. Adamovich, g. dr. Podlesnik in dalje velika množica župljanov.

— **Letošnja slivovka** mora biti zelo huda kakor kaže dogodek, kateri se je pred kratkim zgodil bl. Nazarja v Sav. dol. Tamošnji posestnik po domače J. je kahal žganje. Mož ga je menda preveč poskušal, ker je vzel sekiro, šel v svinjski hlev in pobil tam 14 štiritedenskih prašičev. Hotel, je razbiti potem še jedemu ovnu glavo, a se ga domači ob pravem času ukrotili.

— **O „sokolskih izgrelih“ v Ptuj** poročajo včerajšnji graški listi. Pravijo, da so pobili sokoli 10 oken na telovadnici pt. „Turnvereina“ s kamenjem.

— **Iz Št. Paula pri Preboldu.** „Slovenski Gospodar“ piše: V nobeni trgovini v Št. Pavlu in Žalcu nimajo vžigalic za „obmejne“ Slovence. V neki veletrgovini v Sv. Pavlu zavijajo blago edino v nemški list „Neue Freie Presse“. „Slov. Gosp.“ in njegovemu „narodnemu“ dopisniku bodi povedano, da, dokler ne poda „Sl. K. S. Z.“ v Ljubljani natančnih podatkov o porabi fond za obmejne Slovence, se ne bodo v nobeni narodni trgovini te vžigalice prodajale, ker je lahko vsakdo mnenja, da se omenjeni sklad ne porabi za „obmejne“ Slovence, ampak k večjemu le za klerikalno stranko. Kar se pa zavijanja v časopisni papir tiče, poziva šentpavelska veletrgovina, dotičnega dopisnika in vse druge naročnike „Slov. Gosp.“ naj ti zalagajo njeno podjetje s papirjem, da ne bode potrebno drugih časopisov naročevati. Torej, naročniki „Slov. Gosp.“ — pozor!

— **V Št. Pavlu** se še zmiraj toči, večinoma v vseh gostilnah „Reininghaus“ in „Sorgendorfsko“ pivo, kar pač ni na čast slovenskim gostilničarjem. „Svoji k svojim!“

— **Redek lovski plen.** Belo lisico so vstrelili v Pamečah pri Slovenjgradcu.

— **Od Sv. Trojice.** V petek ob 6. uri zjutraj je umrl g. Franc Žurman, dolgoletni župan in posestnik pri Sv. Trojici po hudi mučni bolezni. Pogreb je bil v nedeljo 1. nov. Pokojni je bil napredni kmet. N. v m. p.

— **Velikodušni darovi.** G. prof. Božidar Štifter v Kalngi na Ruskem nam je poslal 5 K za celjsko dijaško kuhinjo, po 10 K „Sokolom“ v Celju, Mozirju, Šoštanju, 5 K slovenjbistriški „Prosveti“, 5 K „Bodočnosti“. Velikodušnemu g. profesorju, ki se daleč v tujini tako darežljivo spominja naših narodnih društev, izrekamo pristrčno zahvalo.

— **Sokolski večer** priredi „Mariborski Sokol“ v veliki dvorani „Nar. doma“ v Mariboru v nedeljo dne 8. novembra 1908, ob 8. uri zvečer. — Na sporedu je petje, telovadba in ples. Pridite v kar največjem številu v Maribor!

— **Imenovan** je za poštnega kontrolorja v Mariboru g. Al. Bahovec. — Prestavljen je poštni kontrolor I. Konrad iz Zidanega mosta v Maribor.

— **Pobegnil** je iz Maribora pretekli pondeljek 15letni gimnazijec I.

Krainz. Mali mož ima korajžo iskat si celo v Ameriki sreče.

— **O obilni vinski letini** poročajo iz Jarevine pri Mariboru. Vино se dobi sedaj tam po 28—38 vin. liter, mnskatelec pa po 56—60 vin. Došlo je mnogo vinskih kupcev iz nemškega Štajerja in iz Koroškega.

— **Kaj dela graški urad za pospeševanje obrti?** V deželnem proračunu so določeni lepi tisočaki za pospeševanje obrti — seveda v Gradcu in vobče na nemškem Štajerskem. Ni še bilo slišati, da bi se ta zavod pobrigal kedaj za Spod. Štajersko, posebej pa še za slov. obrtnike. Lani je priredil nekaj potovalnih strokovnih poučnih tečajev, ki so se vsi dobro obnesli. Ali to ne bi bilo tudi pri nas mogoče? Kako hočemo slov. obrtniki strokovno napredovati, ako se nam povsod zapirajo pota do izobrazbe. Slov. poslanci v dež. zboru, potegnite se enkrat tudi za slov. obrtnike, ki so tudi volilci in davkoplačevalci!

— **Posledice ljubosumnosti.** Tovarniški delavec Ignac Segarc trdke Böhler & C. je živel že dlje časa v prepiru s svojo ženo in taščo. Bil je baje ljubosumen. Dne 30. novembra ob četrti uri zjutraj je našel Segarc zopet povod ljubosumnosti. V tem stanu svoje razburjenosti je sprožil samokres na svojo taščo, ne da bi jo zadel, svojo ženo je zadel v levo nogo, na to se je sam ustrelil.

— **Izseljevanje v Ameriko** je letos sila nazadovalo. Parobrodna društva so pričakovala, da se bo meseca septembra število evropskih, zlasti avstrijskih izseljencev znatno povečalo. A so se zmotila. Došlo je v Ameriko v prvi polovici septembra le 8 tisoč oseb. Splošno se je izselilo letos v Ameriko iz Evrope 260 tisoč oseb, vrnilo pa čez 500 tisoč.

— **Konkurenca madžarskih vin** našemu domačemu pridelku je od leta do leta bolj občutljiva. Ne le, da Madžari še nimajo vinskega zakona in se torej tam slobodno „dela“ vino na debelo, smejo ga k nam popolnoma prosto uvažati. Ceni se, da se je lansko leto prodalo v naši državni polovici čez 700 tisoč hl madžarskih vin. Naši kmetje in vinorejci spravijo svoje vino vsled tega seveda težje v denar. Pa še mnogi ako verno poslušajo one, kateri so odobrili nagodbo z Ogrsko!

Druge slovenske dežele.

Nemška kultura. Šolarica nemške šole v Ljubljani, so tako drzne, da psujejo na ulici gojenke slov. liceja s „slovenskimi svinjami“. Ako bi se tem majhnim izobraženim nemškutaricam potrkalo, na prste, pa bi upil ves nemški Izrael o surovosti Slovencev!

— **Razpuščen obč. odbor.** Kranjska deželna vlada je na pritisk kler. dež. odbora razpustila napreden obč. odbor v Idriji. Šlo se je za neko sporno zadevo zaradi stavbe čitalnišnega doma.

— **Badeče pri Zid. mostu** dobe postajališče na progi Zid. most-Brežice. Z delom se je že začelo.

— **Politični prepir s posledicami.** V Rojani pri Trstu sta si dva slovenska delavca v političnem prepiru tako ogrela glavi, da je 24 letnega K. Muskiča njegov tovariš tako obdelal z vrčkom po glavi, da je moral v bolnišnico.

— **Smrt na paši.** V Stražišču pri Prevaljah se je petletna Magerjeva Fanika opekla pri odgnju na paši do smrti. Dekle je metalo suho listje na ogenj in se ji je vnela pri tem obleka. Pazite na otroke!

— **Bogat ribji lov.** Na otoku Čresu so zajeli ondodni ribiči te dni okrog 89 tisoč sardel.

Loterijske številke.

Gradec, 30. oktobra 1908: 73, 76, 24, 44, 1.
Dunaj, „ „ „ 4, 9, 20, 24, 74.

— **Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“** v Ljubljani in v Celju. V službo se sprejme: 2 skladiščarja, 8 pomočnikov meš. stroke, 2 pomočnika špecerijske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika železninar. stroke, 1 pomočnik modne in galant. stroke, 3 1 kontoristinja, 1 blagajničarki, 3 prodajalka, 5 učencev.

Službo iščejo: 4 kontoristi, 21 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki špecerijske stroke, 5 pomočnikov manufak. stroke, 3 pomočniki železninarske stroke, 1 pomočnik modne in galant. stroke, 11 kontoristinj, 7 blagajničark, 7 prodajalk.

Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Prošnja.

Z neko neodločnostjo stopamo s tem naslovom pred širšo javnost — obilica prošnikov, ki jih čitamo dan na dan v naših novinah, nam skoro brani k temu koraku, a sila nas sili. Pred tedni smo si ustanovili v Hrastniku odsek zag. Sokola. Odsek šteje do 40 članov, med temi več kot polovica vnetih telovadcev — rudarjev. Kot povsod, se je boriti tudi nam z gmotnimi zaprekami, zlasti bridko občutimo pomanjkanje telovadnega orodja. — Vedno in vedno le vaje na droga — drugega nimamo — te vtrudijo tudi najvstrajnejšega telovadca ter mu jemljejo veselje. Predvsem bi si zato radi preskrbeli bradljo, ki pa stane blizu 300 K, vsota, ki je mi člani, po veliki večini narodni zavedni rudarji, skoro ne moremo med seboj zbrati. Obrnili smo se privatno do mnogih naših veljakov Spodnještajerske — odzval se je edino g. Peter Majdič ter še nek drug rodoljub (neimenovan), drugi nas menda najdejo le, če potrebujejo naše pomoči!

In to nas je napotilo do te prošnje: Slovenci, ki Vam je kaj za narodno stvar, ki Vam je, da pridobimo ljudstvo za naše cilje, Vas kličemo v pomoč. Vi nam pomagajte, Vi podpirajte! Kaj rabimo? Denarja? umevno! Zneski in imena p. n. podpornikov se objavijo. Naslovijo naj se darila na odsek „Zagorskega Sokola“ v Hrastniku ali na brata blagajnika Ant. Gnus, nadučitelj na Dolu pri Hrastniku.

Dijaška kuhinja v Ptuj. To društvo je imelo dne 17. t. m. svoj občni zbor. Iz blagajnikovega poročila razvidimo, da je imelo društvo v šolskem letu 1907—1908 stroškov 2497 K 66 v, dohodkov pa samo 1354 K 1 v, torej primankljaja 1143 K 65 v, ki je bil tolik zlasti za to, ker se ni prejelo društvo deželne podpore za to leto. Pa tudi po tej podpori ostane še precejšen primankljaj.

Za to šolsko leto se je izvolil prejšnji odbor in sicer: dr. Fr. Jurtela, odvetnik, dež. glavarja namestnik itd. za predsednika, Jos. Zelenik, posestnik itd. za podpredsednika, Anton Kolarič, gimn. prof. za tajnika, Jos. Komljanec, gimn. prof. za blagajnika, dr. T. Horvat, odvetnik itd. in dr. Bela Stubeč, praktični zdravnik itd. za odbornika.

Ker je dosedaj dovoljenih 141 tedenskih obedov, bodo stroški to leto še večji. Zato se obrača odbor do svojih sedanjih pa tudi drugih prijateljev učeče se mladine s prošnjo, naj mu blagohotno pomagajo s prispevki pri završevanju njegovega dela.

Kupim dobro ohranjeno lično

pisalno mizo

Kdo, pove upravnistvo „Domovine“.

Hiša

za gostilno in trgovino
v Zagorju

na pripravnem kraju se proda na javni dražbi

dne 5. novembra t. l. ob 10. uri
dopoldne pri c. kr. okrajni sodnji
v Kozjem.

Hiša je cenjena na 822 K, najmanjši ponudek znaša 411 K.

Krepak deček

poštenih starišev z dobro šolsko izobrazbo se sprejme v uk v trgovino z mešanim blagom in eden trezen

konjski hlapec

starejši, se istotako sprejme pri **Karolu Cimperšku**, trgovcu v Sevnici ob Savi.

598 3-3

Sprejme se takoj

dobra moč

proti dobri plači, prednost ima isti, kateri lahko takoj vstopi.

Trgovina **Jos. Druškovič**,
Slorenjgradec. 602 3-2

PREPRIČAJTE SE

da dobite najcenejše in najboljše blago samo pri trdki: 592 2

FRANTIŠEK MEJDR
Platnarna na stroj Usti n. Or. Kutvald 10 (Osoke)

Barhenti, damasti, gradli, kanafasi, kretoni, cefiri itd., vse po najnižji ceni. Lastna tovarna. Zahtevajte povsod

Novo platno

z narodnim kolekom
komad 23 m za 16 krou franko.

Velike skrbi

moje soproge so odpravljene, odkar ima v rabi „**JOHNOV**“ perilni stroj, s katerim se pere sneženo belo, se ne trga perilo, prihrani kurjava, čas in delo, torej tudi denar in sicer — najmanj 75 %.

Stroji se lahko ogledajo v trgovini z železnino **Merkur, P. Majdič, Celje** ki pošilja cenike zastoj.

587 5-4

učenec

obeh deželnih jezikov zmožen,
se išče v trgovino mešanega
blaga **A. Högenwarth, Fram**
Štajersko. 607 3-1

Dva trgovska pomočnika

dobro izurjena v trgovini z drobnim
blagom se takoj sprejmeta. Ponudbe
na upravnistvo „Domovine“. 604 3-2

Razpis službe okrožnega zdravnika

Podpisani odbor razpisuje s tem
službo okrožnega zdravnika zdravstve-
nega okrožja Ljubno v Savinski dolini
z letno stalno plačo 1640 K.

Slovenščine ali katerega slovanskih
jezikov zmožni prosilci naj svoje obi-
čajno opremljene prošnje tu sem vložijo
do 30. novembra t. l.

Odbor zdravstvenega okrožja Ljubno,
dne 15. oktobra 1908.

596 5-4 Načelnik: **Fr. Juvan.**

**Naročajte plačilne listke
dr. sv. Cirila in Metoda.**

RUUDOLF HAVELKA modna trgovina v Ptuj

priporoča p. n. občinstvu za jesen in zimo najnovejše blago za dame in go-
spode v raznih kvalitetah, kakor tudi raznovrstno platno za živотно in po-
steljsko perilo. Nadalje nudi preproge, garniture, volnene in čipkaste zastore
čevlje najboljšega izdelka za dame in gospode, dežnike, zavrtnice, ovrtnike,
pletene in likane srajce, ter vsakovrstno drugo v manufakturno stroko
spadajoče blago po primernih cenah. — Postrežba točna in strogo solidna!

536 41-18

Ilustrovani narodni koledar

— je ravnokar izšel in je dobiti v —

Zvezni tiskarni v Celju.

Cena: broš. K 1'—, s poštnino vred K 1'20
eleg. vezan K 1'50, s poštnino „ 1'70

za leto 1909.

J. Zabukošek

krojač v Celju, Glavni trg št. 18

priporoča svojo dobro založeno trgovino izdelanih oblek vsake vrste
po najnižjih cenah. Naročila po meri se izvršujejo v najkrajšem času
dobro in solidno ter po nizki ceni. V zalogi imam tudi haveloke in
nepremočne pelerine.

578 b 11-3

Posebej pa se še priporočam cenj. prebivalcem Trbovelj in okolice
ter naznanjam, da prodajam ob vsakem plačilnem dnevu v hiši
g. Plevčaka narejeno obleko ter jemljem mero za raznovrstne obleke.

579 a 11-2

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.

54 71

**Za jesensko in zimsko sezono priporočam svojo najobširnejše
založeno trgovino novomodnega sukna in volnenega blaga
za obleke, kostime, bluže itd. po najnižjih cenah**

Karol Vanič ✱ Celje ✱ Narodni dom

Globoko užaljenim srcem naznanjam vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem pretužno vest, da je bila volja Vsega-
mogočnega, vzeti k sebi mojo iskreno ljubljeno in nepozabljivo
družico, gospo

Milko Wresnik roj. Kišiček

soprogo c. kr. davčnega asistenta,

ki je danes, dne 29. oktobra 1908, ob tri četrt na 1. uro
popoldne, po dolgi in mučni bolezni, v 28. letu svoje starosti
mirno za večno zaspala.

Pogreb predrage ranjke bode v soboto, dne 31. oktobra
ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče trga Rogatec.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v ponedeljek, dne
2. novembra v cerkvi sv. Hijacinte v Rogatcu.

Predrago pokojnico priporočam v blag spomin.

ROGATEC, dne 29. oktobra 1908.

Josip Wresnik

c. kr. davčni asistent.

605 1

Savinski liker

preiskan in
preizkušen
na ces. kr.
poljedelj-
skem pre-
izkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in
gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni
napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER žalec v Savinski
dolini, Štajersko.

13 130-119